

szen bármelyiknek hibás működése óriási kárt okozhat. A közigazgatási szervek működésének is akadálytalannak, gyorsnak és pontosnak kell lennie, szoros kapcsolatban lévén a katonai fórumokkal, mert csakis így és ezen a módon óvható meg a polgárság személy- és vagyonbiztonsága.

— Ismeretes ugy-e bár — mondotta folytatódag, hogy a hadsereg három részből áll. Ezek: a hadsereg, vagyis a ténylegesen szolgáló katonaság, a tartalék és póttartalék, végül a népfölkelők. Mozgósítás esetén ide számíthatnak még a népfölkelőkhez beosztva: a csendőrség, határrendőrség és pénzügyőrség is, főleg a határ megfigyelésére és helyi szolgálatok ellátására. Hogy ez így együttesen milyen óriási tömeget képvisel, könnyen elképzelhető. A hatalmas embertömeg élelmezése, ruházata, szállítása, elhelyezése persze megint egy hatalmas szervezetet foglalkoztat, amelynek a vezetését részben az intendatura, részben a vasutak és közigazgatási hatóságok látják el. De idetartozik még a sebesültek elhelyezése és ápolása is, amely föladata nálunk tudvalevőleg több hatalmas egyesület és számos kisebb intézmény áll készen.

— Sokat lehetne még mondani egy mozgósított állam hadikészülődéseinek további műveleteiről, de itt csak egy-két példára szorítkozom. Így arra, hogy a technika minden legujabb vívmányát is felhasználja a hadioperáció sikere érdekében. Repülőgép, automobil, léghajó, fényszóró, szikratávíró, telefonberendezés: mindez rendelkezésre kell, hogy álljon a hadseregnek.

— Már most áttérhetünk a részleges és általános mozgósítás mibenlétének kifejtésére. Ezt már a behívás módja is élesen megkülönbözteti, amennyiben részleges mozgósítás alkalmával a behívójegyeket postán, vagy csendőrökkel, rendőrökkel kézbesítik, mint mos Szegeden; míg általános mozgósítás esetén falragaszok útján közlik a hadkötelesekkel, hogy a király szentesítésével a magyar törvényhozás fegyverbe szólítja őket. Ennek a felhívásnak *mindenki, aki hadköteles, a megjelölt időn belül tartozik eleget tenni.* Tehát nemcsak azok, akik a részleges mozgósításnál a behívókat átvették, hanem az ország összes fegyverkötelesei: *a tartósan szabadságoltak, a tartalékosok, póttartalékosok, valamint a szolgálaton kívüliek is.* Ez az általános mozgósítás, amelynek aki fegyverköteles ellenszégül, a törvény legszigorubb rendelkezéseivel találja szemben magát. A jelentkezés helyét, valamint a részleges mozgósításnál, úgy az általánosnál is közhírré teszik, a behívottak pedig a behívójegy vagy kiosztott igazolványok alapján *díjmentesen* utazhatnak rendeltetési helyeikre.

— A behívottak *családjaírók az állam közvetve, vagy közvetlenül gondoskodik, valamint arról, hogy birtokában senki se háborítassék.* Hogy a kereskedelem- és ipar se szenvedjen, ebben a tekintetben is törvényes rendelkezések vannak, amelyek szerint a szükséghez képest minden szállító vagy közlekedési eszköz rendelkezésre áll. Az első napokban persze a kereskedelem és ipar korlátozásoknak mindenesetre alá van vetve, de csak olyan mértékben, amennyire ezt a hadkiegészítés és katonai szállítások föltétlenül megkívánják.

— Végül — a sajtóról is valamit — mondotta az illető katonatiszt lekötőlező nyájassággal. A sajtó, háborus esetben, mint a gyors híradás és nyilván ellenőrzés szerve *roppantul fontos és különösen mozgósítás alkalmával bizony nehéz szerepet tölt be.* Fontos ilyenkor a hírszolgálatnak nemcsak a tárgyilagosság, de a rendkívüli viszonyok miatt közérdekű ellenőrzése. Ilyenkor mutatja meg az ország sajtója talán leginkább, hogy mit tud, mennyit ér, mennyit használ. Gyakran elég valami jelentéktelen apróság, hogy az amugy is izgatott kedélyeket forrongásba hozva, rengeteg károkat okozzon. Hogy ez meg ne történhessék, a hadvezetőség cenzurát alkalmaz, amit azonban tévedés volna a sajtószabadság elfojtásának tekinteni annál is inkább, mert hiszen a lakosság nyugal-

mának biztosítása és megóvása érdekében történik.

Ime, nagy vonásokban így fest az, ha háboruba indul egy ország, Mi — talán — még messzi állunk ettől. Először, mert még csak a részleges mozgósításnál, annak is a bevezetésénél tartunk, másodszor, mert eddig a fegyveres erő fölvonultatása sulyunk, erősségünk és hatalmi állásunk demonstrálásául szolgál. Végül pedig, nem szabad elfelejteni, hogy mozgósítás még nem háboru, sőt sokszor — talán most is — éppen ennek a megakadályozója, szükséges, költséges rossz, a mely azonban hasznos gyümölcsöket is teremthet.

Csernoch karrierjének kulisszatitka.

— Egy szegedi főpap Csernoch János hercegprimásról és Glattfelder Gyula dr. püspökről. —

(Saját tudósítónktól.) Csernoch János kalocsai érsek esztergomi hercegprimással való kineveztetése tudvalevőleg már megtörtént. Csernoch még nem foglalta el ugyan a primási széket, de Esztergomban már serényen készülnek a fogadtatására. Vasary Kolos, a nyugalomba vonuló hercegprimásról már történt gondoskodás. Százezer koronát kap évente.

Csernoch János szédületes karrierje általános feltűnést kelt. Még nincs négy esztendeje, hogy püspökné kinevezték és ma már hercegprimás. Ez a karrier szinte páratlan az egyházi világban. Egy szegedi főpap, aki jelentős szerepet játszik a magyar katolikus egyházi életben, érdekesen nyilatkozott Csernoch karrierjének kulisszatitkáról és ezzel kapcsolatosan Glattfelder Gyula dr. csanádi püspökről, akinek kalocsai érsekké való kineveztetése befejezett dolog.

— Csernoch János esztergomi érsek — esztergomi primás, ez már befejezett dolog. A kineveztetés ugyan nem jelent még meg a hivatalos lapban, de a pápa ösztönsége már aláírta a kineveztetési okmányt.

— Ez a karrier bizony ritka eset — folytatta a főpap. Januárban lesz négy esztendeje, hogy kinevezték püspökné, azóta már volt kalocsai érsek és most esztergomi hercegprimás. Ennek természetesen meg van a maga előzménye. Mint néppárti képviselő, megnyerte a párt és különösen Zichy János gróf, a mai kultuszminiszter szimpátiáját. A fölszólalásai tetszéssel találkoztak, szerény viselkedésével sok tekintélyes barátot szerzett.

— Amikor megüresedett Kalocsán az érseki szék, Zichy János gróf már közoktataásügyi miniszter volt. Zichy gróf nem feledkezett meg a csanádi püspökről. Most Vasary Kolos munkaképtelensége következtében megüresedett a primási szék — és a kultuszminiszter — újból nem feledkezett meg Csernoch Jánosról.

— Az új hercegprimás magyar érzelmű, erről bizonyosságot adott a körleveleiben.

Igen érdekes a nyilatkozatnak az a része, amely Glattfelder Gyula dr. csanádi püspökné kalocsai érsekké való kineveztetésével foglalkozik.

— Glattfelder dr. püspök igen kedvelt embere Csernochnak — mondta a főpap. Olyan nagyra becsüli, hogy minden valószínűség szerint ő lesz a kalocsai érsek. Amikor Csernoch János legutóbb Szabadkán bémált, együtt voltunk vele Palicsan.

— Mi nagyon meglehetünk elégedve a püspökiünkkel, Glattfelder Gyula dr.-ral — mondta Csernoch. Nagy tudású, komoly ember, disze a magyar püspöki karnak. Mondtam is neki, hogy ha fiatalabb püspököket is neveznének ki, csak maradjon ő a püspöki tanács jegyzője, mert az ő közreműködésével könnyebben megvalósíthatom terveimet.

H I R E K

Szegedi kalendárium.

Hétfőn lesz ugyan Katalin napja, de azért már szombaton és vasárnap kellene megtartani a Katalinbálakat. Kellene, ha a szokást parancsnak ismerjük el. De mégse tartják az

idén, helyesebben: alig egy-két ilyen bálát rendeznek, az is mind olyan lesz, hogy alig beszélnek róla, nem sokat várnak tőle. Inkább a jó vidéken — már pedig Szeged — uggebár — nem az, legalább ebben a tekintetben se az. Tehát ismét oda egy kedves magyar szokás, oda a gyönyörű Katalinbálak, a hangulatos szépségeivel és nagyszerű vigasgaival együtt... Uggebár, ezt illet megemlíteni.

IDŐ: A meteorológiai intézet jelenti: Lényegtelen hőváltozás és helyenkint, főleg délen csapadék várható. — Sürgönyprognózis: Éjjeli fagy, délen sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet: 3.6 C volt.

A VÁROSHAZÁN: délelőtt 10—1-ig fogad a polgármester, a főkapitány pedig 11—1-ig.

A KÖZKÖRHÁZBAN: A beteg látogatási idő délután 1—3-ig tart.

SOMOGYI KÖNYVTÁR: Nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig.

VÁROSI SZÍNHÁZ: Este 8 órakor „A miniszterelnök.”

URANIA-SZÍNHÁZ: Az előadások este 6 órakor kezdődnek. Előadásra kerül „A drágán szerzett boldogság” és egyebek.

VASS-MOZI: Az előadások este 6 órakor kezdődnek. Előadásra kerül „a Nyomorultak,” nagy dráma.

SZEGEDI VIVÓK esti társasösszejövedele a Kass-vigadó-sakktermében.

Miss CICELY CORBETT november 25-én Szegedre jön és előadást tart a városházán.

Elutazott a király.

A trónörökös Berlinben.

(Saját tudósítónktól.) Vége a budai királynapi napoknak: ő felsége a király ma délután fél két órakor elutazott Budapestről. Pár perccel egy óra után egész sereg udvari fogat robogott a nyugati pályaudvarra: a király kísérete, amely megelőzte az uralkodót. Az udvari váróteremben diszmagyaros urak álldogáltak: Marx János máv. elnök-igazgató, Bárczy István polgármester és Boda Dezső főkapitány. Tíz perccel a vonat indulása előtt érkezett meg a király kocsija. Ő felsége egy ideig elbeszélgetett a váróteremben tartózkodó urakkal s egy óra harmincöt perccor megjelent a perronon és beszállt a kocsiba. Az ablaknál állva maradt és a perronon sorakozott uraknak intett, hogy tegyék föl kalapjukat. A király ezután idegesen nézett a kijárat felé, ahol csakhamar megjelent Berchtold gróf külügyminiszter. Berchtold gróf fölszállt a király kocsijába, amely ekkor kirobogott a pályaudvarról.

Ferenc Ferdinánd főherceg ma délelőtt 10 óra 20 perccor Berlinbe érkezett. A főherceg kíséretében Rummerskirch báró főndvarmester van. A pályaudvaron Vilmos császár is megjelent. Jelen voltak továbbá: Kassel tábornak, berlini parancsnok, Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár, Kiderlen-Wachter